

Evropska prestolnica kulture 2010

Pred dvema letoma še ni bilo uničujoče gospodarske in finančne krize v Evropi. Madžarsko mesto Pecs je gostilo imenitno kulturno akcijo – Prestolnica Evrope.

Lastni mavzolej so zgradili na Ledini za tovarno. Imeli so prekrasen pogled na vse »produksijsko mesto«, kjer so tudi stanovali. Skupaj z delavci.

Pot do romanske okrogle cerkve »varuje« 42 levov, izdelanih iz njihovega posebnega granita (število 42 izhaja iz izročila, da je bil Jezus Kristus 42. rod po Adamu in Evi).

Če kje, potem si prebivalstvo tega mesteca v bližini hrvaške meje (tamkaj živi tudi močna hrvaška manjšina) zasluži tako čast. Zlasti in predvsem zaradi zgodovine družine Zsolnay, lastnikov manufakture Zsolnay, ki jo je leta 1851 ustanovil trgovec iz Pecs Miklos Zsolnay in je največji razcvet doživela pod upravljanjem Vilmosa Zsolnaya na prehodu iz 19. v 20. stoletje, ko so postali največji obrat za proizvodnjo keramičnih izdelkov na območju Avstro-Ogrske. V najboljših časih so zaposlovali 2500 delavcev, danes jih tamkaj dela zgolj še kakih 200. Druga poslopja, zelo obsežna, so s pomočjo evropskih sredstev preuredili v sodobno umetniško-akademsko središče. Tam študirajo in se družijo študenti umetniških smeri, zlasti likovniki-keramiki.

Ponovno se je dokazalo, da pri pravem kapitalizmu ni bistvo denar, temveč ustvarjanje. Ustvarjanje koristnega in lepega. Družina Zsolnay je obogatela z množično proizvodnjo, nato je večino denarja vlagala v gradnjo zares lepih in impozantnih stvari. Po nacionalizaciji (leta 1948) so večino tega narodovega bogastva uničili, danes pa vso mestno turistično ponudbo gradijo ravno na tem žlahtnem izročilu izjemnih

Leta 1912 so mestu podarili znamenito fontano. Prav pri vsaki stvari, ki je prišla spod njihovih rok, so vztrajali pri vrhunski kakovosti. Ob vprašanju, zakaj tako lepa dekoracija (s čudovitimi keramičnimi elementi obložen stolp), ki so jo postavili ob družinski »ledenici«, so odgovorili: »Zato, ker smo Zsolnayi!«

posameznikov. Na čem drugem pa naj bi?

Naj omenimo le še to, da je bila velika in bogata razstava njihovega umetniškega izročila letos poleti na lendavskem gradu.

■ Besedilo in fotografije: Rastislav Rastko Tepina

Zsolnayeva družina je obogatela z množično proizvodnjo prekrasnih izdelkov za dom in družino. Kot bi na nek način izdelovali »hišico za barbiko«, ki je takrat seveda še nikjer ni bilo.

